

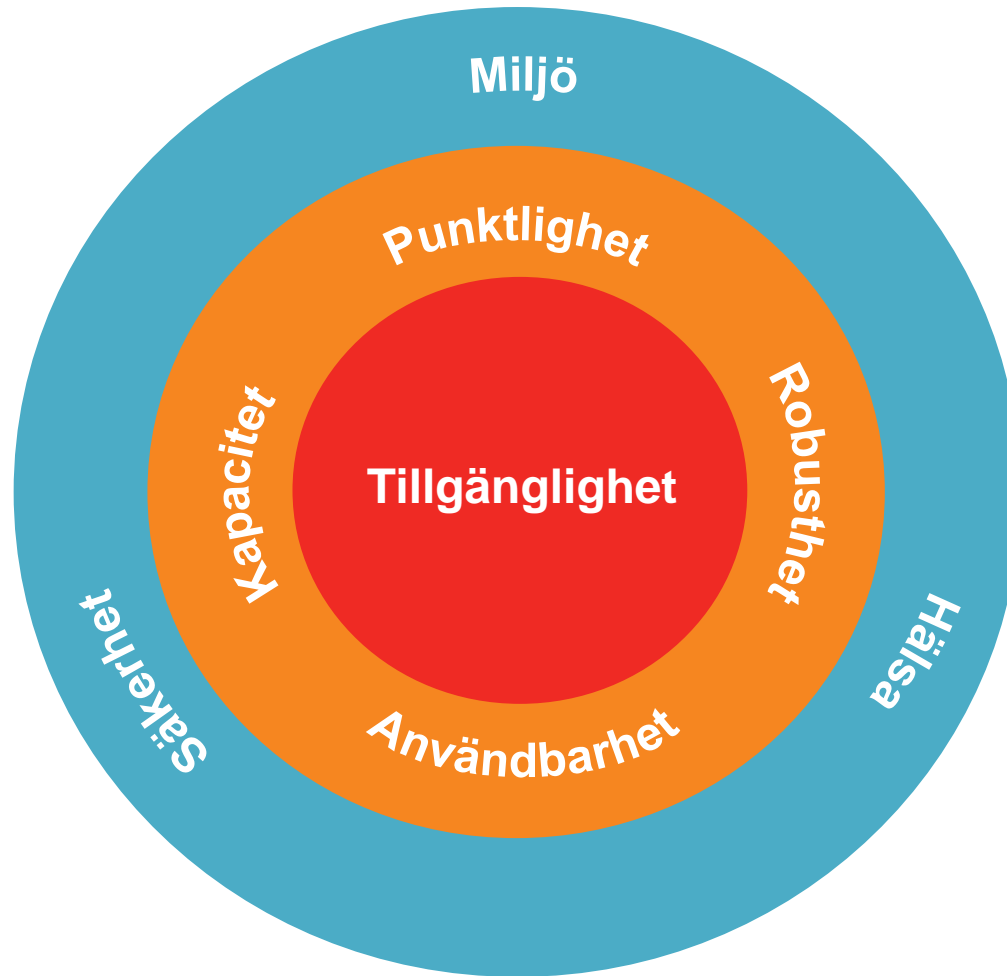
**Remissmöte om
inriktningen för
transport-
infrastruktur-
planeringen med
fokus på hållbara
transporter**

TRAFIKVERKET

**Lena Erixon, GD
2016-09-09**

Tillgänglighet i det hållbara samhället

Regeringsuppdrag om inriktningsunderlaget

- Inriktningsunderlaget ska omfatta analyser av tre inriktningar - hur inriktningen för transportinfrastrukturen bör se ut om trafiken utvecklas enligt Trafikverkets prognos
  - med utgångspunkt från hittills beslutad politik
  - med hittills beslutade och aviserade åtgärder
  - med antagande om ytterligare styrmedel och åtgärder för att kostnadseffektivt minska transportsystemets utsläpp av växthusgaser
- Trafikverket ska också
  - redovisa vilken ekonomisk ram som krävs för att vidmakthålla transportsystemets funktionalitet på dagens nivå
  - bedöma underhållskostnader för föreslagna nyinvesteringar
  - bedöma hur mycket ramen behöver utökas för att även avhjälpa eftersläpande underhåll

Fyra viktiga utmaningar

- Skilda förutsättningar i stad och landsbygd
- Ett robust system kräver åtgärder och prioriteringar
- Ny teknik skapar möjligheter men kräver flexibel planering
- Minska klimatutsläppen

Slutsatser från inriktningsunderlaget som redovisades 20151130

- Vidmakthållande kräver ökade resurser
  - Behoven väsentligt större än ramarna i gällande plan
  - Oförändrade anslagsnivåer medför hårda prioriteringar
- Begränsat utrymme för investeringar
  - Större utrymme för trimningsåtgärder i befintligt system
  - Fokusera på åtgärder som bättre utnyttjar befintlig kapacitet, bl.a. sjöfart
- Stora investeringar i infrastruktur löser inte klimatproblemen
  - Vägtrafiken är central
  - Styrmedel nödvändiga för att minska utsläppen
- Val av åtgärder ska alltid göras utifrån kostnadseffektivitet och långsiktig hållbarhet

Nytt regeringsuppdrag: åtgärder för att minska transportsektorns utsläpp av växthusgaser

Redovisa vilka styrmedel och åtgärder i infrastrukturen som krävs för att minska transportsektorns utsläpp av växthusgaser till 60 respektive 80 procent till 2030 jämfört med 2010.

Fördjupa inriktningsunderlaget.

19 maj till 30 juni 2016.

Vägtrafiken dominerar inrikes: 94 % av koldioxidutsläppen

Flera åtgärdsalternativ:

- effektivare användning av befintligt transportsystem
- energieffektivisering och elektrifiering,
- ökad andel biodrivmedel,
- samhällsplanering och infrastrukturinvesteringar för att locka resenärer och gods från väg till mindre miljöbelastande trafikslag,
- minska bil- och lastbilstrafiken genom att införa styrmedel.

Alternativen har för- och nackdelar av olika karaktär.

Det krävs styrmedel:

Långsiktig översyn av vägtrafikens beskattning
Klimatråd
Kontrollstationer och inriktningsunderlag

Styrmedel för energieffektiva fordon, fartyg och flygplan

Sänkta hastighetsgränser
EU-krav och utveckling av provmetoder
Bonus-Malus
Energimärkning av personbilar
Förändrade förmånsregler
Elbusspremie
Styrmedel för sjöfart och luftfart

Styrmedel för förnybar energi

Skattenedsättning på biodrivmedel
Kvotplikt
Stöd till forskning, utveckling och produktion

Styrmedel för minskad trafiktillväxt för personbil och lastbil samt användning av mer effektiva trafikslag

Skatter som leder till ökade körkostnader
Stadsmiljömål och –avtal
Statlig medfinansiering till steg 1- och 2-åtgärder
Miljözoner för tysta och emissionsfria fordon
Parkeringskatt
Krav på transportplan
Förändrat reseavdrag

Fyra scenarier:

Scenario	1	2	3	4
Koldioxid 2030 jmf 2010	- 60 %	- 80 %	- 80 %	- 80 %
Frågeställning	Det verkar relativt enkelt att minska 60 % med energi-effektivisering, elektrifiering och biodrivmedel till låga kostnader?	Kan vi nå 80 % genom att förutom energi-effektivisering också byta storskaligt till biodrivmedel till låga kostnader?	Kan vi nå 80 % utan att använda så mycket bio-drivmedel, som kan antas bli dyrt, genom förändringar i samhällsstrukturen med bl.a. stora infrastruktur-investeringar för att behålla en hög tillgänglighet? (Motsvarar det tidigare publicerade klimatscenariot)	Kan vi nå 80 % utan att varken använda så mycket biodrivmedel, som kan antas bli dyrt, eller satsa på stora infrastruktur-investeringar genom att istället acceptera minskad bil- och lastbilstrafik?

Effektivisering, transportvolym och förnybar energi

Scenario	1 - 60 %	2 – 80 % genom biodrivmedel	3 – 80 % genom samhällsstruktur	4- 80 % genom minskad trafik
Energi-effektivisering	Effektivisering och eldrift etc. som kräver ytterligare starka styrmedel både nationellt och internationellt.			
Transporter, jmf med idag	Som basprognos: Bil + ca 20 % Lastbil + ca 40 %	Som basprognos: Bil + ca 20 % Lastbil + ca 40 %	Bil -10-20 % Lastbil ca 0 % Koll + 100 % CG + 200 %	Bil - 10-20 % Lastbil ca 0 %
Förnybar energi	14 TWh bio 5 TWh el	29 TWh bio 5 TWh el	17 TWh bio 5 TWh el	17 TWh bio 5 TWh el

Uppskattning av samhällsekonomisk kostnad

Scenario	1 - 60 %	2 – 80 % genom biodrivmedel	3 – 80 % genom samhällsstruktur	4- 80 % genom minskad trafik
Samhälls-ekonomisk kostnad, kr/kg minskad CO2	0-3 kr/kg (sannolikt något lägre än 2 och 4)	0-3 kr/kg	Högre kostnad än övriga scenarier	0-3 kr/kg
Budgeteffekter för staten	Begränsad	Begränsad	Stor	Begränsad

Scenarierna leder till olika för- och nackdelar

Scenario	1 – 60 %	2 – 80 % genom biodrivmedel	3 – 80 % genom samhällsstruktur	4- 80 % genom minskad trafik
Fördel	Små kortsiktiga uppoffringar.	Begränsade strukturella förändringar.	Tillgänglighet enligt basprognosen eller bättre för de som inte har tillgång till bil. Bidrar i högre utsträckning till många andra samhällsmål.	Den minskade trafiken leder till färre olyckor och andra externaliteter.
Nackdel	Är inte hållbart. Parisavtalet kräver större och snabbare minskning.	Sverige måste importera bio. Inget föregångsland, global tillgång på hållbar biobränsle är begränsad.	Stora investeringar som kostar pengar och tar tid att genomföra.	Sämre tillgänglighet med bil och negativa effekter för transportintensivt näringsliv.

Stora osäkerheter

Scenario	1 - 60 %	2 – 80 % genom biodrivmedel	3 – 80 % genom samhällsstruktur	4- 80 % genom minskad trafik
Det är genomgående stora förändringar där erfarenheter och modeller saknas	Teknik finns, men hur fort det går med bl.a. elbilar? Digitalisering och självkörande bilar? (gäller även övriga scenarier)	Globala priset på biodrivmedel? Det går upp om hela världen försöker ställa om på samma sätt. (gäller även övriga scenarier)	Hur stora investeringar i kollektivtrafik, gång och cykel samt järnväg och hamnar som krävs? Hur stor överflyttning sker?	Acceptansen för minskad tillgänglighet?
	Kontrollstationer behövs för att följa utvecklingen			

Slutsatser

- Det går att minska utsläppen från vägtrafiken till 80 % med en kombination av åtgärder.
- Åtgärderna är kombinationer av effektivare användning av befintligt transportsystem, energieffektivisering och elektrifiering, ökad andel biodrivmedel, ökat kollektivresande, ökad gång och cykel, mer järnväg och sjöfart samt minskad bil- och lastbilstrafik.
- Det krävs att styrmedel införs som åstadkommer dessa åtgärder.
- Olika kombinationer av styrmedel och åtgärder har olika grad av samhällsekonomisk effektivitet
- Fyrstegsprincipens tidiga skeden är särskilt viktiga.
- Nuvarande vägkapacitet är i stort sett tillräcklig.